

være Sogneraadet, ligesom denne Bestemmelse ogsaa ganske naturlig vil komme ind i den Instruks, der er omtalt i § 1, og som skal udfærdiges af Landbrugsministeren for Kommissionens Virksomhed. De Herrer ville ogsaa ved at læse det Udkast til en Instruks, som Landbokommissionen har fremsat i sit samlede Forslag, se, at der er foreslaaet, at Amtskommissionen kan henvende sig til Sogneraadet om alle de Oplysninger, der maatte kunne ønskes.

Et mere betydningsfuldt og mere omstridt Spørgsmaal er Bestemmelsen i § 4 om Jordloddernes Størrelse. De Herrer ville erindre, at Jordloddernes Størrelse her i dette Ting blev noget forhøjet, men Størrelsen er nu i det andet Ting ført tilbage til den, der var foreslaaet af Regeringen, og jeg maa tilføje ogsaa af den samlede Kommission. Det var et Punkt, hvorom saavel hele Kommissionen som Regeringen var enig, forinden Forslaget kom til Forhandling her i Tinget. Det høje Ting har ønsket at forhøje Loddernes Størrelse noget. Spørgsmaalet om, hvor stor en Lod i dette Tilfælde hensigtsmæssigst bør være, maa afhænge af, hvilken Vægt man lægger paa vedkommende Landarbejders Selvstændighed, eller om man tænker sig dem saaledes stillede, at i det mindste en Del af deres Arbejdskraft maa komme Landbruget til gode. Herom har der været meget delte Meninger. Jeg skal meget gerne udtale, at jeg for mit Vedkommende betragter det som Idealet, om de Landarbejdere, der komme i Besiddelse af Jordlodder, ved deres Dygtighed kunne naa til fuldstændig Selvstændighed. Det naturlige Forhold vil i Almindelighed vel være, at Landarbejderen i de yngre Aar, fordi den ny Gæld endnu tynger paa ham, maa søge at skaffe sig Erhverv ud over, hvad Jordlodden kan bringe ham. Men det er saa ogsaa ret naturligt, at man maa ønske, at han, naar han bliver ældre, og Byrderne blive mindre, maa blive saa vidt mulig selvstændig stillet. Man maa dog heller ikke lade det Moment ude af Betragtning, at det kan haabes, at ikke alene hans Arbejdskraft i de yngre Aar kan komme Landbruget til gode, men at der ogsaa fra det Hjem, han skaber sig, takket være dette, at han kommer i Besiddelse af en Jordlod, udgaar en yngre Slægt, som kan antages at blive dygtige og gode Arbejdere i Landbrugets Tjeneste. Det er derfor — jeg erkender det — meget vanskeligt at sige, hvilken Størrelse der er den rigtige. Man kan sætte Størrelsen til 3, 4, 5, 6 Tønder Land

— hvilket der er det rigtige, afhænger i høj Grad ikke blot af Jordloddens Beskaffenhed, men ogsaa af dens Beliggenhed. 3 Tønder Land beliggende i Nærheden af en By er noget ganske andet end selv større Areal lettere Jord ude i Nærheden af Jyllands Heder. Det er derfor et Spørgsmaal, for hvis Løsning der ikke kan opstilles en fast Norm, og jeg haaber, at dette Spørgsmaal ikke skal berede Lovforslaget Vanskelighed, idet jeg gaar ud fra, at naar man med virkelig Sympati ønsker Lovforslaget gennemført, vil man kunne komme ud over denne Vanskelighed.

Det høje Ting vil se, at der i § 6 er tilføjet en Ændring, som gaar ud paa, at Sogneraadet skal tage under Overvejelse, om der i Kommunen er Trang til Husmandslodder, og saafremt dette maatte skønnes at være Tilfældet, skal søge at fremkalde Tilbud fra private om Jord paa antagelige Vilkaar. Jeg tillægger oprigtigt talt hverken § 6 eller Ændringen nogen væsentlig Betydning. Jeg tror, at de Tilfælde, hvor en Landarbejder henvender sig til Sogneraadet om at udpege ham en Jordlod, ville blive overordentlig sjældne. Jeg tror, at naar en Landarbejder ikke selv kan finde en passende Jordlod i den Egn, hvori han bor, vil det blive endnu vanskeligere for Sogneraadet at finde en saadan, og i Praksis vil det blive saaledes, at det bliver Landarbejderen selv og ikke Sogneraadene, der finde den passende Jordlod. Det ligger ogsaa nær, at Sogneraadet vil svare: Naar du ikke selv kan finde passende Jord, kunne vi saa meget mindre gøre det. Jeg skal derfor ikke opholde mig længere ved denne Ændring, men gaa over til Ændringen under § 7, hvori der omtales eventuel Taksation af Hus- og Jordlodder. Naar det høje Ting tager i Betragtning, at begge Tingene have fraveget Landbokommissionens Indstilling om, at jordløse Huse ikke burde tages med, forekommer det mig, at den af Landstinget indsatte Ændring baade er naturlig og berettiget. Det var — jeg berørte det før — ikke uden Betænkelighed, at jeg fraveg det Standpunkt, som den samlede Landbokommission havde anbefalet, at jordløse Huse ikke burde tages med. Det var delvis, som Landbokommissionen udtalte, af Hensyn til, at man var bange for, at Maalet, at skabe gode selvstændige Hjem, vilde blive forfejlet, naar man medtog jordløse Huse. Man saa ikke, hvorfor da Huse med Jord ikke ogsaa burde medtages, og saa ikke Berettigelsen til at drage denne Grænse